

PÕLLUMAJANDUSE JA MAAELU ARENGU NÕUKOGU

PROTOKOLL

Tallinn

14. jaanuar 2008 nr 7.2-6/1

Algus kell 14.00, lõpp kell 16.00

Juhatas Helir-Valdor Seeder
Protokollis Liina Stranberg

Võtsid osa: Aivar Kallas, Toomas Kevvai, Kalev Kreegipuu, Aavo Mölder, Kaul Nurm, Andres Oopkaup, Ly Rand, Kalle Reiter, Ivar Sikk, Margus Timmo, Vahur Vingissaar, Kalmer Visnapuu

Puudusid: Ants Noot, Tsipe Aavik, Urmas Ingver, Jaan Kallas, Aado Keskaik, Jüri Ott (asendas Anneli Niitkin), Juhan Särgava, Ants Varblane

Kutsutud: Mai Talvik, põllumajandusturu korraldamise osakonna juhataja; Triin Jääger, põllumajandusturu korraldamise osakonna nõuniku kohusetäitja; Grete Sommer, maaettevõtluse büroo peaspetsialist; Ülle Puusta, maaettevõtluse büroo juhataja; Erkki Miller, taimekasvatussaaduste büroo juhataja; Ragne Lokk, loomakasvatussaaduste büroo peaspetsialist; Liisa Kähr, põllumajanduse tulupoliitika büroo peaspetsialist; Liina Jürgenson, loomakasvatussaaduste büroo juhataja; Olav Kreen, EPKK; Liina Tilk, PRIA; Raul Rosenberg, MES; Thea Kaurla MES; Roomet Sõrmus, EPKK; Mati Koppel, Jõgeva SAI; Aleksei Lotman, Riigikogu Maaelukomisjon; Toomas Remmelkoor, Hiiumaa Taluliit; Heiki Raudla, Maaleht; Peeter Seestrand, välissuhete ja arenduse asekancleri kt; Karina Loi, pressiesindaja.

Päevakord:

1. Ülevaade-arutelu riiklikest laenudest ja garantiidest põllumajandussektorisse
2. Ülevaade läbirääkimistest Euroopa Komisjoniga 2008-2010 täiendavate otsetoetuste küsimuses
3. Kokkuvõte ja järeldused erimärgistatud vedelkütuse aktsiisi süsteemi muutmiseks esitatud ettepanekutest
4. Põllumajanduskindlustustoetuse määruse tööversiooni ja selle kohta laekunud arvamuste tutvustamine
5. Puu- ja köögiviljasektori reformist tuleneva kooli puuvilja skeemi avalikust arutelust
6. Informatsioon ÜPP "Tervisekontrollist"

1. Ülevaade-arutelu riiklikest laenudest ja garantiidest põllumajandussektorisse. Ülevaate andis Põllumajandusministri nõunik Alar Oppar.

Küsimused, ettepanekud kommentaarid:

1.1 Kalev Kreegipuu: kui on nii, et 13,33 protsenti lõigatakse kohe alguses toetusrahast ära ja suunatakse garantiifondi, siis esialgne reaktsioon on, et juhul kui see lõigatakse toetuserahadest ära, siis ei taheta sellega nõus olla.

Oppar: pigem on lahendus selline, et kui tootja hakkab taotlema MAKist mingit toetust, siis ühel hetkel tekib tal võimalus, kas ta võtab selle vastu toetusena või riigigarantiina. Tootjal tekib täiendav võimalus.

Kreegipuu: kas selle protsendi võrra on toetusrahasid vähem?

Oppar: ühel juhul saaks tootja noortaluniku meetmest 625 tuhat krooni toetust aga selle alternatiiv oleks võtta MESist välja 4,7 miljoni kroonine riigigarantii ja 625 tuhat krooni läheks sellisel juhul MESi halbade garantiide katteks.

Kreegipuu: kas see läheb alles siis, kui tootja on otsuse teinud?

Oppar: ainult siis, kui tootja võtab garantii välja. Siis ei maksa Euroopa Komisjon toetust välja enam tootjale vaid siis see läheb MESile halbade garantiide katmiseks.

1.2 Margus Timmo: minu arust on teretulnud, et otsitakse selliseid võimalusi teenustepaki suurendamiseks ja esmapilgul vaadates tundub, et sisuliselt saab soodustada seitse korda rohkem investeeringute tegemist, kui kõik kasutaksid seda võimalust, et ei võta toetusena välja vaid läheks garantii peale. Mõte tundub hea olevat. Sellepärast oleks hea küsida, et milliseid riske selle rakendumise juures võib olla?

Oppar: Kui tootja taotleb toetust, siin oleme kõik hindamiskriteeriumid, lävendikriteeriumid välja töötanud. Garantii puhul tekivad täiendavad normatiivid, millele tootja peab vastama. Garantii puhul on riskid suuremad ja mõned täiendavad normatiivid tulevad juurde. Aga kui lõppeesmärk on ikkagi see, et tuua maale kordades rohkem rahamassi, siis need mõned täiendavad normatiivid on siin hädavajalikud, need tulevad garantiipoliitikast ja mitte toetuspoliitikast.

1.3 Kaul Nurm: Me lühidalt arutasime seda teemat ja põhimõtteliselt oleme väga positiivsel seisukohal. Leiame, et efektiivsus ja tootmisalane võimekus sõltub tehnoloogiast, mida ettevõttes arendatakse. See näitab, et on võimalik suurendada investeeringuid ettevõttesse kuni 7 korda rohkem. Meie toetame ettepanekut. Teine oluline asi on see, et seda toetust oleks võimalik ka ositi võtta. Kui meil on praegu 7aastane periood, et võibolla esimestel aastatel võtan teatud osa välja garantiina ja teatud osa toetusena – see sõltub individuaalselt igast ettevõttest. See paindlikkus peaks jääma. Kolmas asi, mida mul ka sektoris paluti välja öelda, on see, et tegutseda tuleb väga kiiresti, et saada lähiajal Euroopa Komisjonist kasvõi indikatiivne teave selle kohta, et see on võimalik, sest paljud teevad juba selle aasta jooksul väga põhjalikke järeldusi või otsuseid. Kui võetakse esimesel aastal 100 tuhat eurot kõik toetusena välja, siis ülejäänud 6 aasta jooksul pole ei toetust ega garantiid. Selles mõttes oleks tarvis anda sektorile signaalid selle võimalikkuse kohta nii ruttu kui võimalik.

1.4 Kalmer Visnapuu: Kui see jääb tõesti tootja otsustada, kas toetus või garantii, siis sellega on Lihaveisekasvatavate Selts nõus. Kui see nii ei ole, siis ma ei näe sellel põhjust, sest ka investeeringu tegemine tõstab ettevõtte väärtust ja krediivõimet. Kui see jääb selgelt tootja otsustada ja sel hetkel, kui otsus on tehtud tootja poolt, siis see summa läheb MESi garantiifondi ja meil pole selle vastu midagi.

Oppar: Mõeldud ongi ainult selliselt, et me kunstlikult MESi seda raha ei tõsta, et siis hakata sealt mingi summa ulatuses garantiisid välja andma. See jääbki ainult tootjapõhiseks. Tootja ise valib, kas võtab taotletud summa välja toetusena, mingis osas toetusena ja garantiina või ainult garantiina. Kui tootja otsustab mingis ulatuses garantiid välja võtta, siis rakendub MESi garantiipoolne teenindus sinna juurde. Praegu on 3. aastaks kokku lepitud, kui suur on see riigiabi hulk, mis põllumajandussektorisse tuleb. See tuleb koalitsioonilepingust, maaelu arengukavast ja muudest summadest, mis Euroopa Liidust laekub. Juurde me raha ei saa. MES on võtnud seisukoha, et nemad ei hakka omakapitali, mida on 600 miljonit krooni, ära sööma. Kuskilt peab halbade garantiide portfell saama kaetud. Võimalus seda katta on MAKist. MAKi toetus on võimalik välja vahetada garantiiks.

1.5 Toomas Kevvai: Mõte iseenesest on hea. Me näeme, kuidas MES juba konkreetse paberini jõuab. Selline variant, kus põllumajandustootja saab projektitasandil valida, kas ta võtab toetust või garantiid, saab olema keeruline küsimus. Üldiselt maaelu arengu määrus näeb ette võimaluse teatud fondi osa tõstmise garantiifondile kasutamiseks. Kui

nüüd tahetakse piirata, et kes on saanud investeeringutoetust, see enam maksimummääral garantiid ei saa, siis see eeldab fondidevahelist (PRIA ja MES) väga tugevat koostööd. Teine võimalus on, mida mitmed liikmesriigid on teinud, et saadakse investeeringutoetus aga kui on tegemist väga suure investeeringuga, siis on võimalus saada ka garantiisid otsa. Praegu meil pakutakse, et asendada investeeringutoetus garantiiga. MES pakub, et selle asemel, et võtta 7 miljonit toetust, kui sellest loobuda, siis saab 50 miljoni eest garantiid, kuid sel juhul toetust ei saa. Garantii ei tee veel äriplaani paremaks. Siin oleks vaja näha, mis tingimusi seab MES garanteeritavale ja kui need tingimused on päris karmid, siis ei ole suurt vahet, kas saad garantii või toetuse. Äriplaani garantii ei paranda. Kui riik ei taha garantii kaudu kõrgeid riske võtta, siis esmapilgul tundub tõesti, et 7 miljonit toob rohkem raha sektorisse aga nii see ei pruugi olla. Ma ei taha öelda, et garantiisüsteemi ei peaks arendama. Lisaks peaks läbi vaatama ka MESi praegused võimalused, sest MESi põhimääruse üks tegevusi on ka garantiide andmine.

1.6 Timmo: Garantii ei taga finantseeringut, ka laenu tuleb võtta. Kui mängu tuleb pank, siis vaatab pank tõsisemat äriplaani. Vastutajate ring laieneb ja minu arvates selline lähenemine tõstab ka projektide sisulist kvaliteeti.

1.7 Aavo Mölder: Võib nii olla, et tootja ei saa ise valida, kas ta valib ühe või teise vormi. Kuidas seletada seda, kui investeeringuväärtus on suur olnud? Kui mu laenuvõtmise võime on juba laes. Ja ma loodan ainult oma kasumile või toetustele. Mis siis saab?

Oppar: Sellise skeemi juures tekib 70 miljoniline täiendav garantii, krediivõime. Näiteks laudameetmest on võimalik 9,4 miljonit krooni saada toetust, selle alternatiiv on 70 miljonit riigigarantiid.

Mölder: Aga see raha tuleb ju ikka kuidagi tagasi maksta.

Oppar: Laen tuleb küll tagasi maksta. Vahel on nii, et 70 miljoniga ehitad sellise asja, mida 9 miljoniga ei ehita. Valikud jäävad tootja enda teha.

Mölder: Me juba oleme võtnud 3-4 korda juurde ja oma äriplaani järgi tunnetan, et ei tohiks enam võtta. Arvestades prognoosimatut olukorda nii tootjahindades kui intressides.

Oppar: Meil on sektoris praegu pikaajalised laenud 7.-10. aastased. Pangad rohkem ei anna. Garantiipoliitikaga on võimalik ka juba olemasolevad laenud tõmmata 25 aasta peale.

Mölder: Pangad annavad küll, ainult et siis tuleb teha mitu lepingut.

Oppar: See on suur vahe, kas maksad 60 protsenti laenuteenindamiseks või 30 protsenti. See sektorit poobki, sest sektor maksab täna väga suures ulatuses oma käibevahendeid laenude teenindamiseks.

1.8 Vingissaar: Kas garantiiga võivad tekkida lisakulutused intresside näol?

Oppar: See riigiabi, mis tuleks Euroopa Komisjonist MESi, oleks garantiikulude kompensatsioon. See hõlmaks nii provisjoni kui ka garantii-intressi. Tootjale täiendavat kulu ei teki. Kõik on juba kinni makstud garantii väljaandmise hetkel.

1.9 Nurm: Tahan öelda, et äriplaani ja idee võivad kui head olla aga kui tagatise pole, siis jääb äriplaani teostamata. Eriti puudutab see väiksemaid tootjaid, kelle põhivara ei ole suur. Seetõttu tuleb see võimalus luua. Konsultatsioonid komisjoniga teevad selle selgeks, millised on valikud. Meie peaks täna soovutama seda, et nende konsultatsioonidega kiiresti algust tehtaks.

1.10 Helir-Valdor Seeder: Minu ettepanek oleks, et kuna täna oli esimene inforing ja hetkel midagi selle informatsiooni baasil otsustada ei saa, kuid mõistlik oleks, et MES annaks väga põhjaliku selgituse ja ülevaate sellest, mida nad on plaaninud, milleks nad on võimelised, mis see maksma läheb, kuidas seda problemaatikat käsitleda. Samal ajal on mõistlik komisjonilt uurida nende seisukohti. Kas paindlik lähenemine, kus

tootjakeskne otsustamine oleks aluseks, on aktsepteeritav või mitte. Kui meil on need seisukohad teada, siis me saaksime tulla selle arutelu juurde tagasi, konkreetsemalt arutleda ning jõuda ka otsusteni, kas me hakkame selles suunas liikuma või mitte. Need kaks eeldust oleksid vajalikud, et MESi poolt oleks põhjalik ülevaade nende võimalustest ja nägemus, kuidas see käivituks; ning komisjoni poolt, kas oleks võimalik paindlikult seda maaelu arengukava raames käsitleda või mitte. Tuleks siis selle küsimuse juurde tagasi, kui meil on rohkem informatsiooni.

1.11 Olav Kreen: praegu arutame seda varianti, kus MAKi poolt garantiina antav summa on piiritletud selle sama summaga, mis on praegu MAKi alla sisse kirjutatud ühe ettevõtte kohta. Tegelikult lubab Euroopa Komisjon rohkem. Võiks kaaluda ka varianti, et garantii, mis antakse, oleks täiendav praegu antavale summale.

Seeder: Erinevad võimalused tasub läbi arutada. Lepime kokku, et kui MES on välja selgitanud põhjalikuma info ja see tähendab ka, et me komisjoniga arutame, kas selline lähenemine on üldse aktsepteeritav ja võimalik.

2. Läbirääkimistest Euroopa Komisjoniga 2008-2010 täiendavate otsetoetuste küsimuses. Ülevaate andis põllumajanduse tulupoliitika büroo juhataja Kristel Maidre

Küsimused, ettepanekud kommentaarid:

2.1 Kreegipuu: kvoodi alusel makstava toetuse toetusõigust saab üle anda, aga seda ei tohi siduda kvoodiga. Kuidas see välja näeb, et kui antakse uuele tootjale toetusõigus üle, siis mille alusel see toetusõiguse suurus määratakse, kui seda kvoodiga siduda ei või?

Kristel Maidre: Komisjon lubab toetusõigusi üle anda. Tootja, kellele see on määratud 31. märtsi seisuga, võib õiguse toetust taotleda üle anda isikule, kes tegeleb põllumajandusliku tegevusega aga õiguse üleandmist ei tohi siduda piimakvoodiga. Komisjon loeb toetusõiguse ja kvoodi sidumist tootmisega sidumiseks ja see ei ole lubatud.

Kreegipuu: kas see tähendab, et toetusõiguse vastuvõtja ainuke kohustus on tegeleda põllumajandusega. Anname tuhande lehma toetusõiguse ühe lehma kasvatajale üle ja tal rohkem mingeid kohustusi ei ole.

Maidre: Põhimõtteliselt jah aga kõik tingimused õiguste üleandmise osas toetust taotleda tuleb täpselt Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadusega sätestada. Enne kui vastavad sätted ei ole seadusega jõustunud, õigusi üle anda ei saa.

2.2 Visnapuu: Veisekasvatases on toetuste kogusumma oluliselt vähenenud. 2008. aastal 421 miljonit ning 2010 on 404 miljonit. Kuhu sektorisse see raha läheb või miks see vähenenud on?

Maidre: piima puhul väheneb maksimaalne toetuse summa selle pärast, et piima puhul on lubatud maksimaalselt maksta saja protsendi tasemel ja ühtse pindalatoetuse summa aasta aastalt suureneb. Kuna on lubatud maksta maksimaalselt sada protsenti, siis me saame maksta ühtse pindalatoetuse ja maksimaalse toetussumma vahet täiendava otsetoetusena. Kuna ühtse pindalatoetuse kaudu tulev raha sektorisse suureneb, siis selle võrra täiendav otsetoetus väheneb. Liigub ühtse pindalatoetuse sisse.

Visnapuu: ja veisetoetus suureneb?

Maidre: veisetoetus suureneb selle pärast, et veisetoetus saavutab 2010. aastal 100 protsendi taseme. Seni maksimaalne protsenditase suureneb.

3. Kokkuvõte ja järeldused erimärgistatud vedelkütuse aktsiisi süsteemi muutmiseks esitatud ettepanekutest. Ülevaate andis põllumajandusturu korraldamise osakonna juhataja Mai Talvik

Küsimused, ettepanekud kommentaarid:

3.1 Kreegipuu: Kui Rahandusministeerium leiab, et see ei ole põhjendatud, siis ilmselt nendest numbritest ei piisanud, millest oleme ka nendega rääkinud. See ettepanek, mille Mai Talvik tegi päevakorrast maha võtmise kohta, on asjakohane, sest hetkel ei ole võimalik sellega tegeleda. Lõpliku mahavõtmisega tegeleb meie organisatsioon edasi. **Seeder:** see ei tähenda, et see igaveseks ajaks kõrvale jääks. Aga praegu tõdesime, et täielikku üksmeelt sektoris ei ole – on päris olulisi eriarvamusi. Rahandusministeerium rahandusministri isikus ei ole praegu valmis kehtivat süsteemi muutama. Ka riigieelarve koostamisel sai sel teemal vesteldud. Praegu ei ole valmisolekut muutmiseks. Siin seda arutelu intensiivselt jätkata pole eriti mõttekas, mis ei välista tulevikus nende küsimuste juurde tagasi tulemist. Ettepanek praegu oleks, et sellel aastal mitte pingutada sel teemal. Vaatame, mida tulevik toob.

3.2 Nurm: Minu meelest ei ole need erimeelsused nii suured sektori sees. Olen kindel, et kui Rahandusministeeriumi poolt tekib valmisolek asi ära teha, siis sektor leiab kindlasti omavahel kokkuleppe. Kui poliitiliselt pole võimalik seda sel aastal rakendada või edasi käsitleda, siis sellest motiivist võib aru saada. Aga päevakorrast maha võtta seda teemat küll ei tahaks.

3.3 Ivar Sikk: Ministeeriumi põhjendused on kahesugused. Üks on seotud süsteemi muutmise ja kas see järelvalvet ka parandab või mitte. Meie nägemuse järgi teeb uus süsteem asja pigem keerulisemaks ja raskem on seiret pidada võrreldes tänase süsteemiga, kus Maksu- ja Tolliametil on informatsioon olemas, kui palju on erimärgistusega kütust ja milleks seda kasutatakse. Teiseks argumendiks on viide Euroopa Liidu õigusele. Juhul kui teatud kütuse liikidele tahetakse teatud soodustusi anda, siis seda liiki peab erimärgistama. Vastasel korral ei saa aktsiiside diferentsi sisse viia. See oli viide Euroopa õigusele. Süsteemi poole pealt oli argumentatsioon üsna põhjalik.

Nurm: kommentaariks nii palju, et siiaamaani on öeldud, et aktsiisi tuleb sellepärast tõsta, et ei ole informatsiooni, kus ja kui palju pestakse ja kui palju müüakse. Saan aru, et nüüd on asi kontrolli all ja veel lihtsam lahendus on olemas: viia aktsiis miinimum lubatud tasemele ja see rahuldab meid täielikult.

Sikk: Toetame ettepanekut, et selleks aastaks teemaga lõpetada

3.4 Mölder: Õliliit toetab värvimise lõpetamist. Kui küsida nende käest, kes seda kütust rohkem kasutavad, siis nad kindlasti kokkuleppe saavad. Küsimuse juurde peab kindlasti tagasi tulema.

Visnapuu: tabel, mida me nägime, tõestab, et konsensus on olemas. Võiksime kokku võtta, et järk, kus me oleme, ongi konsensus, millega edasi minna ja mille juurde tagasi tulla. Võiks vahearuandeks võtta selle. Põllumajandusministeeriumi ettepanek on väga ligilähedane. Olekski üks etapp tehtud. Nüüd on vaja muud etapid ära teha:

Rahandusministeeriumi nõusolek jne.

3.5 Seeder: Nii palju kui mina mäletan, siis Taluliidu seisukoht ei olnud küll süsteemi muutmist toetav. Erimeelsused olid väljaütlemites suuremad, kui tabelis näha. Mõõnan, et sektoris on võimalik kokkuleppe. Pigem on probleem selles, et Rahandusministeerium on jäigalt eitaval seisukohal. Isegi olukorras, kus toll pigem toetaks süsteemi muutmist. Rahandusministeeriumi seisukoht on läbirääkimiste vältel olnud täiesti selgelt eitav. Isegi mitte arutelusse lülituv. Kui üldine sektori arvamus on, et läbirääkimistega peab jätkama, siis oleme valmis Rahandusministeeriumiga jätkama.

Nurm: Täpsustuseks, et meie esimene prioriteet oli see, et jätkata senise süsteemiga, kuid viia aktsiisimäär Euroopa Liidu miinimumtasandile, mis on meile vastuvõetav lahend, sest me ei pea panema käibevahendit alla kinni. Peale selle selgitati mulle, et laeva- ja veduriomanikkudega ei lähe see variant läbi. Seejärel esitasin seisukoha, et sellisel juhul tuleks kasutusele võtta diferentseeritud lähenemine, et kõik hektarid ei ole ühesugused. Meie arvates on mõlemad variandid võimalikud. Küsimus on lahendis. Eesmärgiks on ikkagi see, et me saame kätte minimaalse aktsiisimäära.

Seeder: moodustame siis ministeeriumis töörühma ja jätkame. Peame veel sektoris ühtlustama ettepanekuid ja seisukohti. Peaks läbi arutama veel maata põllumajandustootjad. Täna on küll maaga põllumajandustootjad öelnud ühiselt, et maata põllumajandustootjad ei peaks olema kasusaajate ringis aga kui ollakse ostusöödal ja maad realselt ei ole, kas siis ei oldagi enam põllumajandustootja, kes seda hüve kasutada saaks. Selles peaks veel läbi rääkima ja mõned asjad vajaksid täpsustamist enne kui me Rahandusministeeriumisse lähme ja kui meilt neid samu küsimusi küsitakse, siis me peame argumenteeritult esinema. Lepime kokku, et tegeleme sellega edasi ja ühel hetkel lähme uuesti Rahandusministeeriumisse.

4. Põllumajanduskindlustustoetuse määrase tööversiooni ja selle kohta laekunud arvamuste tutvustamine. Ettekande tegi Mai Talvik

Küsimused, ettepanekud kommentaarid:

4.1 Ly Rand: MTÜ Eesti Kartul soovib, et riskide nimekirja tuleks ka metsloomade kahju.

Talvik: Metsloomade tekitatud kahjuga tegeleb Keskkonnaministeerium. Määrus on hetkel muutmisel ja kooskõlastusringil. Hüvitamismäärad on täpsustamisel aga piirmäärana ei suurendata minu arusaamise järgi.

4.2 Nurm: kui PMANi ette valmistasime, siis tuli metssigade küsimus ka meie juhatuses üles. See on hea taktika, et kui räägitakse, et 30-40 protsenti läheb saagist, siis kartuli ja muude taoliste kultuuride puhul võib 80 protsenti ka minna. Eesti Vabariigis ei tegele sellega tegelikult keegi. Praegu sätestati küll suur kiskjate kahjuhüvitis, siis metssigade kohta arvatakse, et arvukust hakatakse ehk ükskord reguleerima. Lõpuks oleks vaidlus viidud kindlustusseltsi ja RMK tasandile, kes käitub täiesti vastutustundetult. Võibolla Euroopa Liidus pole metsloomi nii palju kui Eestis, aga tootjatele võiks vastu tulla. Praegu ei kindlusta seda ei kindlustusselts, rääkimata RMK-st. Taluliidul on see värske arvamus ja ettepanek

Talvik: Kui nüüd leitaks, et Põllumajandusministeerium peaks midagi siin tegema, tuleb seda lahendada hoopis teises raamistikus. Sellise põllumajanduskindlustustoetuse objekt on riigiabi suunistes määratletud konkreetsetel loodusõnnetustega, ebasoodsate ilmastikutingimustega. Kui me tahame rääkida metsloomade tekitatud kahjust ja kui meil ei õnnestu Keskkonnaministeeriumit selles osas kaasata, siis peame midagi hoopis muud vaatama.

Nurm: Survet tuleb igal juhul avaldada. Lahend võib tulla siis mingi muu regulatsiooni kaudu.

4.3 Visnapuu: Küsimus on ühest faktorist, et üks loodusnähtus saab kompenseeritud. Kas sellisel juhul on talivilju võimalik kindlustada külma tekitatud kahju vastu, kuna kindlustusekspert väidab kindlasti, et mitte külm ei võtnud talivilja ära vaid lumepuudus. See üks faktor tekitab suure küsitavuse ja kui see jätta kindlustusseltsi kahjukäsitleja määrata, siis kindlustushüvitusest jääme ilma. Alati on lisaks kuivale, sademetele mingi muu põhjus. Taliviljade puhul on üheselt selge, et kui lumikatet ei ole on kahjustused.

Talvik: nagu me septembris kokku leppisime, et suurte asjadega töötame edasi ja Rahandusministeeriumiga on suurema kindlustusskeemi kokkusaamine kokkulepitud. Kindlasti ei ole see kõige parem ja kõiki muresid lahendav küsimus. Küsimus on praegu selles, et kas me üldse näeme siit oma muredele lahendust. Kas põllumajandustootjad sellise skeemi rakendamist soovivad, praegu kus meil üks skeem lõpeb ja teist meil veel pole.

Seeder: siin olid ka ettepanekud, et kuidas külmaprobleemi sõnastada.

4.4 Mati Koppel: kindlustusega seoses vajab lahendamist ka ilma- ja agrometeoroloogilise info kogumise stabiilse finantseerimise küsimus. Eelmisel aastal on finantseeritud seda riiklike rakendusuuringute programmist aga tänasel päeval on leitud, et see ei ole rakendusuuring vaid, nagu ma aru saan, kindlustuse väljamaksmise küsimus. Kui umbes viis aastat tagasi toimus Meteoroloogia- ja Hüdroloogiainstituudiga diskussioon, et nemad lõpetasid selle tegevuse, siis nende prioriteedid on suunatud õhule ja merele mitte põllumajanduspiirkondadesse. Tänapäeval puudub stabiilne süsteem, et ilmainfot üldse koguda.

Seeder: väga palju ja põhimõttelisi märkusi polnud, selle põhjalt võiks edasi minna ja paari asjaga tegeleda, mis puudutab metsloomi ja külmakahjustusi taliviljade puhul. Kuidas neid teemasid üheselt mõistetavalt sisse kirjutada. Mis ilmainfot puudutab, siis see on küll selle eelnõu väline teema aga mingil määral seotud. Juhin tähelepanu, et üks oluline teema, mis puudutas kindlustusobjektide ringi, siis siin oleme jäänud seisukohale, et kõikehõlmavat ja laialivalgavat terminoloogiat mitte tuua sisse ning jääda konkreetse loetelu juurde. Selles osas proteste polnud. Võiksime sellelt pinnalt edasi minna.

5. Puu- ja köögiviljasektori reformist tuleneva kooli puuvilja skeemi avalikust arutelust. Ülevaate andis taimikasvatussaaduste büroo juhataja Erkki Miller.

Küsimused, ettepanekud kommentaarid:

5.1 Timmo: Mida Põllumajandusministeeriumi eksperdid arvavad, ilmselt tuleb kolmas või neljas. variant?

Miller: Ei oska praegu spekuloida. Oleneb, kuidas Euroopas panustatakse. Arvamusi on erinevaid. Näiteks Taani tõukas seda väga tagant, et selline asi üldse toimuma saaks. Aga näiteks Kreeka ütles, et nemad sellega ei liitu, kuna koolides toitlustamist ei toimu ning nemad ei saaks mingit kasu.

5.2 Aivar Kallas: Kas keegi on teinud arvutusi ka, kui palju peaks köögi- ja puuvilja hulk koolisööklates suurenema tänu sellisele programmile või on see lihtsalt finantsoperatsioon? Kas on reaalne siht silme ees, mitu protsenti juurvilja ja puuvilja lapsed rohkem söövad?

Miller: Ei oska konkreetset numbrit välja tuua. Internetilehel on palju informatsiooni nii tarbimise kui ka finantside kohta.

5.3 Kalle Reiter: Aiandusliit jõudis järeldusele, et Eesti tootja ei suuda koole varustada. Situatsioon läheb iga päevaga hullemaks – pole millegagi lapsi sööta.

Talvik: Kuna tegemist on esialgse arvamuste korjamisega ja mõju analüüs komisjoni poolt ka tuleb. Nendes skeemides võib veel väga palju muutuda. Toetudes komisjoni mõjuanalüüsile saame ka siseriiklikult oma seisukohti paremini välja töötada.

5.4 Nurm: Esimene hinnang võiks olla, et neljas skeem käivitub tõenäoliselt kõige kiiremini ja annab sektorile ka kõige stabiilsema signaali. Kui me näeme siin sektori kasvuvõimalusi, siis tuleks hakata mõtlema, et puu- ja juurvili võiks mahe olla. Sellega saaks kiirendada mahesektori kasvu.

Andres Oopkaup: Hetkel ootab komisjon sektori arvamust, et kuhu suunas liikuda. Täna alles kombitakse, milliseks võiks skeem kujuneda ja mis meeldib liikmesriikidele. Mina arvan, et praktiliselt Eesti seisukohast on kolmas ja neljas variant loogilised. Oleks analoogne koolipiima programmiga.

5.5 Rand: Kas luuakse ka turueelis kohalikule tootjale?

Oopkaup: Tõenäoliselt mitte, aga kui me räägime sellest, et meil ei jätkugi toodet, siis hakkavadki lapsed poola kartulit sööma, sest Eestist pole nii palju kartulit võimalik saada.

Miller: Kartul siia alla tõenäoliselt ei lähe, kuna pole turukorralduse objekt. See on avatud kõikidele Euroopa Liidu riikidele ja toodetele, mis on turukorralduse all.

5.6 Nurm: Kui me tahame kohalikku turgu edendada, siis tuleb pakkumistingimused sellised teha, mida eelistavad kohalikud.

Seeder: Praegu soovitakse sektori seisukohta, nii et kõigil on võimalus ning kõigil on võimalus otse saata ning seda võib teha ka eesti keeles. Kutsume üles, et praegu on see aeg, kus iga arvamus kujundab mingil määral seda ettepanekut, mis komisjoni poolt esitatakse poolaasta lõpul, kui ministrid hakkavad oma seisukohti kujundama. Hea on, kui sektoris on aktiivsus olemas. Arvamuste välja ütlemine aitab kaasa seisukoha kujundamisele.

Oopkaup: Hea oleks, kui koopia saadetakse meile ka, et oleks teada, mis suunalised laused Eestist lähevad. Nõuda me seda loomulikult ei saa.

6. Informatsioon ÜPP “Tervisekontrollist” – Ülevaate andis Toomas Kevvai

Küsimused, ettepanekud kommentaarid:

6.1 Kreegipuu: Tänaise päeva seisuga tahaks öelda, et esiteks oleks Eestile kasulik rõhuda keskkonna asjade peale ühtlustamise ja võrdsustamise lähtepunktist. Arvestades kasvõi loomade tihedust nii meil kui ka näiteks Taanis või Hollandis. Teiseks tahaks nimetada läbipaistvust ning me ei poolda mitte mingil juhul poolikut läbipaistvust. Nimekirjade avalikustamine ei ole ju läbipaistvus. Läbipaistvus peaks sisaldama ka informatsiooni ja põhjendusi, miks need summad sellised on. Läbipaistvusele peaks rõhuma aga mitte ainult nimekirjade avalikustamise kaudu vaid põhjalikumalt.

6.2 Nurm: esialgsed seisukohad jõudis meie juhatus kujundada. Lühidalt otsemaksete kavast. Me leidsime, et tuleks välja pidada selle kavaga finantsperioodi lõpuni. Eesti positsioon võiks olla ju “Flat rate’i” (ühtlase toetusmäära) taotlemine. Ühine pindalatoetus saab teoks kunagi terve Euroopa Liidu territooriumil. Nõuetega vastavuse osas ei osanud me muud arvata, kui et kui neid natuke lühemaks teha, siis meil pole selle vastu tõenäoliselt midagi. Mis puudutab toetuse ülem- ja alammäärasid, siis meie juhatus arvas, et komisjon on õigel teel. Taluliit kujundas oma arvamusel välja 2000. aastal, siis arvasime, et kõik lehmad ja hektarid ei peaks olema makstud, vaid toetus peaks olema teatud loomade ja hektarite arvult. Komisjon on tulnud põhimõtteliselt sama ettepanekuga välja. Kuna praegu kiputakse kogu põllumajanduse eelarvet vähendama, siis tuleks tõsiselt analüüsida, kus on raha kõige vajalikum kasutada. Mitte ainult põllumajanduse vaid kogu maaelu säilimiseks. Diskussiooni võiks pidada selle üle, kas välja pakutud sajad tuhanded kroonid ja protsendimäärad on head või peaks neid muutma. Turu sekkumise osas leidsime, et tänane turuolukord tõenäoliselt reaalselt tingib selle, et hetkel ei ole ühegi tootja osas interventsioon põhjendatud. Õigusliku aluse peaks alles jätma.

Piimakvoodiga oleme põhimõtteliselt nõus. Pehme maandumine on mõistlik ja vajalik. Kaugemas perspektiivis oleks loobumine mõttekas.

Teise samba toetuse ehk modulatsiooni kohta tekkis ainult selline küsimus, et kas tervisekontrolli raames 5000 eurot on mõistlik määr või võiks modulatsiooni alata 10 tuhandelt eurolt. Need on esmased mõtted. Meie arust pole komisjon millegi hulluga üle pingutanud ning dialoogi peaks jätkama

Seeder: Arutelud lähevad muidugi edasi ja võtab aega enne kui milleski kokku lepitakse aga tundub, et esialgsed kokkuvõtted ei ole Eesti vaenulikud. Eesti põllumees muresema ei pea. Tulevikus on kindlasti võimalik ÜPP-d nii kujundada, et see muutuks vähem bürokraatlikumaks ning lihtsamaks ja kellegi huvid oluliselt kannatada ei saa. Kõik uued algatused tähendavad uut bürokraatiat ning seda peab kindlasti jälgima.

Helir-Valdor Seeder
Nõukogu esimees

Liina Stranberg
Protokollija